

Vektorji v $\mathbb{R}^n$, 2.del

Norma

Definicija norme

Norma vektorja $\mathbf{x} = (x_1, \dots, x_n) \in \mathbb{R}^n$ je skalar

$$\|\mathbf{x}\| = \sqrt{\sum_{i=1}^n x_i^2}.$$

Geometrijski pomen: Po Pitagorovem izreku je $\|\mathbf{x}\|$ ravno oddaljenost točke $\mathbf{x}$ od izhodišča, razdaljo med dvema točkama $\mathbf{x}$ in $\mathbf{y}$ pa lahko izrazimo kot $\|\mathbf{y} - \mathbf{x}\|$. Namesto $\|\overrightarrow{AB}\|$ pišemo raje $\overline{AB}$.

Osnovne lastnosti norme so:

- $\|\mathbf{x}\| \geq 0$ za vsak $\mathbf{x} \in \mathbb{R}^n$. Enačaj velja natanko tedaj, ko je $\mathbf{x} = \mathbf{0}$.
- $\|\alpha \mathbf{x}\| = |\alpha| \|\mathbf{x}\|$ za vsak $\alpha \in \mathbb{R}$ in $\mathbf{x} \in \mathbb{R}^n$.
- $\|\mathbf{x} + \mathbf{y}\| \leq \|\mathbf{x}\| + \|\mathbf{y}\|$ za vse $\mathbf{x}, \mathbf{y} \in \mathbb{R}^n$.

Prvi dve lastnosti sledita direktno iz definicije norme. Tretjo lastnost bomo dokazali kasneje. Pravimo ji **trikotniška neenakost**.

Skalarni produkt

Definicija skalarnega produkta

Skalarni produkt vektorjev $\mathbf{x} = (x_1, \dots, x_n)$ in $\mathbf{y} = (y_1, \dots, y_n)$ je skalar

$$\langle \mathbf{x}, \mathbf{y} \rangle = \sum_{i=1}^n x_i y_i.$$

Osnovne lastnosti skalarnega produkta. Za vse α, β in vse $\mathbf{x}, \mathbf{y}, \mathbf{z}$ velja:

- $\langle \mathbf{x}, \mathbf{x} \rangle = \|\mathbf{x}\|^2$ (**pozitivna definitnost**),
- $\langle \mathbf{x}, \mathbf{y} \rangle = \langle \mathbf{y}, \mathbf{x} \rangle$ (**simetričnost**),
- $\langle \alpha \mathbf{x} + \beta \mathbf{y}, \mathbf{z} \rangle = \alpha \langle \mathbf{x}, \mathbf{z} \rangle + \beta \langle \mathbf{y}, \mathbf{z} \rangle$ (**linearnost** v prvem faktorju),
 $\langle \mathbf{x}, \alpha \mathbf{y} + \beta \mathbf{z} \rangle = \alpha \langle \mathbf{x}, \mathbf{y} \rangle + \beta \langle \mathbf{x}, \mathbf{z} \rangle$ (**linearnost** v drugem faktorju).

Te lastnosti preverimo z direktnim računom.

Oglejmo si preprost primer uporabe skalarne produkta.

Primer (Paralelogramsko pravilo)

Dokažimo, da za vsak paralelogram $ABCD$ velja

$$\overline{AC}^2 + \overline{BD}^2 = 2(\overline{AB}^2 + \overline{AD}^2).$$

Pišimo $\mathbf{a} = \overrightarrow{AB}$ in $\mathbf{b} = \overrightarrow{AD}$. Potem je

$$\overline{AB} = \|\mathbf{a}\|, \quad \overline{AD} = \|\mathbf{b}\|, \quad \overline{AC} = \|\mathbf{a} + \mathbf{b}\| \quad \text{in} \quad \overline{BD} = \|\mathbf{a} - \mathbf{b}\|.$$

Formula sedaj sledi iz računa

$$\begin{aligned} \|\mathbf{a} + \mathbf{b}\|^2 + \|\mathbf{a} - \mathbf{b}\|^2 &= \langle \mathbf{a} + \mathbf{b}, \mathbf{a} + \mathbf{b} \rangle + \langle \mathbf{a} - \mathbf{b}, \mathbf{a} - \mathbf{b} \rangle = \\ &= (\langle \mathbf{a}, \mathbf{a} \rangle + \langle \mathbf{b}, \mathbf{b} \rangle + 2\langle \mathbf{a}, \mathbf{b} \rangle) + (\langle \mathbf{a}, \mathbf{a} \rangle + \langle \mathbf{b}, \mathbf{b} \rangle - 2\langle \mathbf{a}, \mathbf{b} \rangle) = \\ &= 2(\langle \mathbf{a}, \mathbf{a} \rangle + \langle \mathbf{b}, \mathbf{b} \rangle) = 2(\|\mathbf{a}\|^2 + \|\mathbf{b}\|^2). \end{aligned}$$

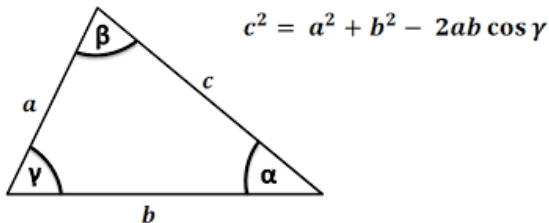
Oglejmo si sedaj, kako si skalarni produkt geometrijsko predstavljamo.

Trditev

Naj bo ϕ kot med vektorjema $\mathbf{x}, \mathbf{y} \in \mathbb{R}^n$. Potem velja

$$\langle \mathbf{x}, \mathbf{y} \rangle = \|\mathbf{x}\| \|\mathbf{y}\| \cos \phi.$$

Dokaz: V kosinusni izrek (slika spodaj) vstavimo $a = \|\mathbf{x}\|$, $b = \|\mathbf{y}\|$, $c = \|\mathbf{x} - \mathbf{y}\|$ in $\gamma = \phi$. Dobimo $\|\mathbf{x} - \mathbf{y}\|^2 = \|\mathbf{x}\|^2 + \|\mathbf{y}\|^2 - 2\|\mathbf{x}\|\|\mathbf{y}\|\cos \phi$. Iz osnovnih lastnosti skalarnega produkta dobimo $\|\mathbf{x} - \mathbf{y}\|^2 = \langle \mathbf{x} - \mathbf{y}, \mathbf{x} - \mathbf{y} \rangle = \langle \mathbf{x}, \mathbf{x} \rangle + \langle \mathbf{y}, \mathbf{y} \rangle - \langle \mathbf{x}, \mathbf{y} \rangle - \langle \mathbf{y}, \mathbf{x} \rangle = \|\mathbf{x}\|^2 + \|\mathbf{y}\|^2 - 2\langle \mathbf{x}, \mathbf{y} \rangle$. Odštejemo obe formuli in krajšamo 2, pa dobimo trditev.

Posledica (Kriterij za pravokotnost)

Vektorja $\mathbf{x}, \mathbf{y} \in \mathbb{R}^n$ sta pravokotna natanko tedaj, ko je $\langle \mathbf{x}, \mathbf{y} \rangle = 0$.

Dokaz: Če sta oba vektorja neničelna, potem je $\langle \mathbf{x}, \mathbf{y} \rangle = 0$ natanko tedaj, ko je $\cos \phi = 0$. Slednje velja natanko tedaj, ko je $\phi = \frac{\pi}{2} + k\pi$, se pravi, ko je ϕ pravi kot. Če je vsaj eden od vektorjev ničeln, drži oboje.

Posledica (Cauchy-Schwartzova neenakost)

Za vsaka $\mathbf{x}, \mathbf{y} \in \mathbb{R}^n$ velja $|\langle \mathbf{x}, \mathbf{y} \rangle| \leq \|\mathbf{x}\| \|\mathbf{y}\|$.

Dokaz: Oceno $-1 \leq \cos \phi \leq 1$ pomnožimo z $\|\mathbf{x}\| \|\mathbf{y}\|$ in uporabimo trditev.

Posledica (Trikotniška neenakost)

Za vsaka $\mathbf{x}, \mathbf{y} \in \mathbb{R}^n$ velja $\|\mathbf{x} + \mathbf{y}\| \leq \|\mathbf{x}\| + \|\mathbf{y}\|$.

Dokaz: Če Cauchy-Schwartzovo neenakost $-\|\mathbf{x}\| \|\mathbf{y}\| \leq \langle \mathbf{x}, \mathbf{y} \rangle \leq \|\mathbf{x}\| \|\mathbf{y}\|$ pomnožimo z 2, prištejemo $\|\mathbf{x}\|^2 + \|\mathbf{y}\|^2$ in korenimo, dobimo neenakost

$$||\mathbf{x}\| - \|\mathbf{y}\|| \leq \|\mathbf{x} + \mathbf{y}\| \leq \|\mathbf{x}\| + \|\mathbf{y}\|$$

Vektorski produkt

Za dva vektorja iz $\mathbb{R}^3$ lahko definiramo tudi njun **vektorski produkt**. Če je

$$\mathbf{x} = (x_1, x_2, x_3) \quad \text{in} \quad \mathbf{y} = (y_1, y_2, y_3),$$

potem definiramo

$$\mathbf{x} \times \mathbf{y} = (x_2y_3 - x_3y_2, x_3y_1 - x_1y_3, x_1y_2 - x_2y_1).$$

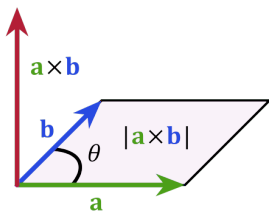
Osnovne algebrske lastnosti vektorskega produkta so:

- $\mathbf{x} \times \mathbf{x} = \mathbf{0}$ za vsak $\mathbf{x} \in \mathbb{R}^3$,
- $\mathbf{y} \times \mathbf{x} = -(\mathbf{x} \times \mathbf{y})$ za vsak $\mathbf{x} \in \mathbb{R}^3$ in $\mathbf{y} \in \mathbb{R}^3$,
- $(\alpha\mathbf{x} + \beta\mathbf{y}) \times \mathbf{z} = \alpha(\mathbf{x} \times \mathbf{z}) + \beta(\mathbf{y} \times \mathbf{z})$ za vsak $\mathbf{x}, \mathbf{y}, \mathbf{z} \in \mathbb{R}^3$ in $\alpha, \beta \in \mathbb{R}$.

Te lastnosti preverimo z direktnim računom.

Opomba: Vektorskega produkta se ne da posplošiti na $n \neq 3$. Pri $n = 2$ mu je nekoliko podoben **vnanji produkt** $(x_1, x_2) \wedge (y_1, y_2) = x_1y_2 - x_2y_1$.

Kako si vektorski produkt geometrijsko predstavljamo?

- Dolžina $\mathbf{x} \times \mathbf{y}$ je enaka ploščini paralelograma, ki ga oklepata $\mathbf{x}$ in $\mathbf{y}$. Torej $\|\mathbf{x} \times \mathbf{y}\| = \|\mathbf{x}\|\|\mathbf{y}\| \sin \phi$, kjer je ϕ kot med vektorjema $\mathbf{x}$ in $\mathbf{y}$.
- Vektor $\mathbf{x} \times \mathbf{y}$ leži na premici skozi izhodišče, ki je pravokotna tako na vektor $\mathbf{x}$ kot na vektor $\mathbf{y}$.
- Smer vektorja $\mathbf{x} \times \mathbf{y}$ določimo s **pravilom desnega vijaka**. Desni mezinček položimo na vektor $\mathbf{x}$ tako, da prsti kažejo v smeri vektorja $\mathbf{y}$. Potem palec kaže v smeri vektorja $\mathbf{x} \times \mathbf{y}$.

Najprej izpeljemo $\|\mathbf{x} \times \mathbf{y}\|^2 + \langle \mathbf{x}, \mathbf{y} \rangle^2 = \|\mathbf{x}\|^2 \|\mathbf{y}\|^2$, kar nam da prvo lastnost, potem pa še $\langle \mathbf{x} \times \mathbf{y}, \mathbf{x} \rangle = \langle \mathbf{x} \times \mathbf{y}, \mathbf{y} \rangle = 0$, odkoder sledi druga lastnost.

Mešani produkt

Definicija mešanega produkta

Mešani produkt za tri vektorje iz $\mathbb{R}^3$ definiramo z

$$[\mathbf{x}, \mathbf{y}, \mathbf{z}] = \langle \mathbf{x} \times \mathbf{y}, \mathbf{z} \rangle.$$

Njegov geometrijski pomen je, da je (do predznaka) enak prostornini paralelepipeda, ki ga razpenjajo vektorji $\mathbf{x}, \mathbf{y}$ in $\mathbf{z}$. Velja namreč

$$[\mathbf{x}, \mathbf{y}, \mathbf{z}] = \|\mathbf{x} \times \mathbf{y}\| \|\mathbf{z}\| \cos \theta,$$

kjer je θ kot med $\mathbf{x} \times \mathbf{y}$ in $\mathbf{z}$. Osnovna ploskev paralelepipeda je paralelogram s stranicama $\mathbf{x}$ in $\mathbf{y}$. Njegova ploščina je $\|\mathbf{x} \times \mathbf{y}\|$. Višina paralelepipeda je do predznaka enaka $\|\mathbf{z}\| \cos \theta$. Če $\mathbf{z}$ leži na isti strani osnovne ploskve kot $\mathbf{x} \times \mathbf{y}$, potem se predznaka ujemata, sicer pa ne.

Njegov algebraičen pomen je, da je enak 3×3 determinanti z vrsticami $\mathbf{x}, \mathbf{y}, \mathbf{z}$. To bomo obravnavali pri geometrijskem pomenu determinante.

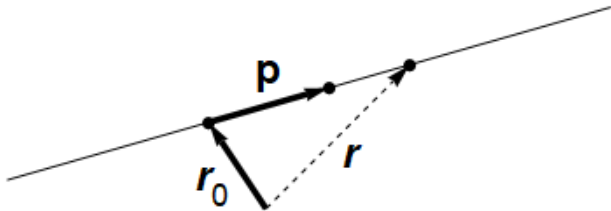
Osnovni lastnosti mešanega produkta sta linearnost v vsakem faktorju in poševna simetričnost (če zamenjaš dva faktorja, se spremeni predznak.)

Premice v $\mathbb{R}^n$

Premico v $\mathbb{R}^n$ najpogosteje podamo s točko na premici in vektorjem v smeri premice. Če je $\mathbf{r}_0$ dana točka na premici in $\mathbf{p}$ dani vektor v smeri premice, potem poljubno točko $\mathbf{r}$ na tej premici izrazimo kot

$$\mathbf{r} = \mathbf{r}_0 + t\mathbf{p},$$

kjer je t poljubno realno število. Spremenljivki t pravimo **parameter**, enačbi pa **parametrična enačba** premice.

Če je $\mathbf{r}_0 = (x_{01}, \dots, x_{0n})$ in $\mathbf{p} = (p_1, \dots, p_n)$, potem lahko parametrično enačbo zapišemo po komponentah kot

$$x_1 = x_{01} + tp_1, \dots, x_n = x_{0n} + tp_n.$$

Če se požvižgamo na morebitno deljenje z nič, potem lahko zapišemo

$$t = \frac{x_1 - x_{01}}{p_1} = \dots = \frac{x_n - x_{0n}}{p_n}.$$

Tej enačbi pravimo **normalna enačba** premice.

Če je premica podana z normalno enačbo, jo najprej pretvorimo v parametrično enačbo, saj je ta najprimernejša za računanje.

Primer

Poiščimo normalno enačbo premice v $\mathbb{R}^3$, ki gre skozi točki

$$\mathbf{r}_1 = (0, -2, 1) \quad \text{in} \quad \mathbf{r}_2 = (3, -2, -1).$$

Najprej poiščemo točko $\mathbf{r}_0$ na premici in vektor $\mathbf{p}$ v smeri premice.
Vzemimo na primer

$$\mathbf{r}_0 = \mathbf{r}_1 = (0, -2, 1) \quad \text{in} \quad \mathbf{p} = \mathbf{r}_2 - \mathbf{r}_1 = (3, 0, -2).$$

Normalna enačba se potem glasi

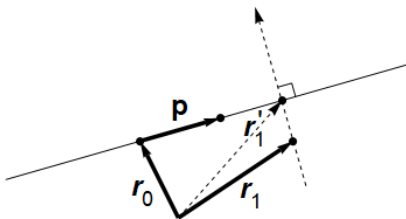
$$t = \frac{x_1}{3} = \frac{x_2 + 2}{0} = \frac{x_3 - 1}{-2}.$$

Osnovne naloge s premicami

Najpogostejše naloge s premicami so:

- pravokotna projekcija točke na premico,
- zrcaljenje točke čez premico in
- razdalja točke od premice.

Recimo torej, da bi radi pravokotno projecirali točko $\mathbf{r}_1$ na premico $\mathbf{r} = \mathbf{r}_0 + t\mathbf{p}$. Iskano točko označimo z $\mathbf{r}'_1$.

Ker točka $\mathbf{r}'_1$ leži na premici, obstaja tak skalar t , da velja

$$\mathbf{r}'_1 = \mathbf{r}_0 + t\mathbf{p}.$$

Skalar t moramo določiti tako, da je vektor $\mathbf{r}_1 - \mathbf{r}'_1$ pravokoten na vektor $\mathbf{p}$. Potem je $0 = \langle \mathbf{r}_1 - \mathbf{r}'_1, \mathbf{p} \rangle = \langle \mathbf{r}_1 - \mathbf{r}_0, \mathbf{p} \rangle - t\langle \mathbf{p}, \mathbf{p} \rangle$. Odtod sledi, da je

$$t = \frac{\langle \mathbf{r}_1 - \mathbf{r}_0, \mathbf{p} \rangle}{\langle \mathbf{p}, \mathbf{p} \rangle}.$$

Torej je

$$\mathbf{r}'_1 = \mathbf{r}_0 + \frac{\langle \mathbf{r}_1 - \mathbf{r}_0, \mathbf{p} \rangle}{\langle \mathbf{p}, \mathbf{p} \rangle} \mathbf{p}.$$

Sedaj lahko izračunamo tudi oddaljenost točke $\mathbf{r}_1$ od premice $\mathbf{r} = \mathbf{r}_0 + t\mathbf{p}$ in njeno zrcalno sliko $\mathbf{r}_1''$ glede na to premico. Velja

$$d = \|\mathbf{r}_1 - \mathbf{r}_1'\| \quad \text{in} \quad \mathbf{r}_1'' = 2\mathbf{r}_1' - \mathbf{r}_1.$$

Zadnja formula sledi iz dejstva, da je $\mathbf{r}_1'$ ravno razpolovišče daljice med $\mathbf{r}_1$ in $\mathbf{r}_1''$, se pravi $\mathbf{r}_1' = \frac{1}{2}(\mathbf{r}_1 + \mathbf{r}_1'')$.

Kadar smo v $\mathbb{R}^3$, lahko pri računanju oddaljenosti točke $\mathbf{r}_1$ od premice $\mathbf{r} = \mathbf{r}_0 + t\mathbf{p}$ uporabimo vektorski produkt. Velja

$$d = \frac{\|(\mathbf{r}_1 - \mathbf{r}_0) \times \mathbf{p}\|}{\|\mathbf{p}\|}.$$

Tako leva kot desna stran sta namreč enaki $\|\mathbf{r}_1 - \mathbf{r}_0\| \sin \phi$, kjer je ϕ kot med vektorjema $\mathbf{r}_1 - \mathbf{r}_0$ in $\mathbf{p}$.

Ravnine in hiperravnine v $\mathbb{R}^n$

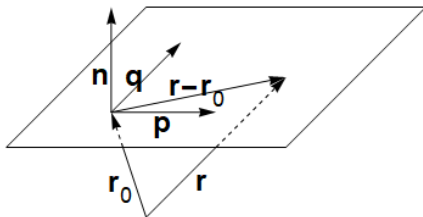
Ravnino v $\mathbb{R}^3$ lahko podamo na dva načina:

- S točko $\mathbf{r}_0$ na ravnini in dvema linearno neodvisnima smernima vektorjema $\mathbf{p}$ in $\mathbf{q}$. V tem primeru poljubna točka $\mathbf{r}$ na ravnini zadošča **parametrični enačbi**

$$\mathbf{r} = \mathbf{r}_0 + s\mathbf{p} + t\mathbf{q}.$$

- S točko $\mathbf{r}_0$ na ravnini in z neničelno normalo $\mathbf{n}$. V tem primeru poljubna točka $\mathbf{r}$ na ravnini zadošča **normalni enačbi**

$$\langle \mathbf{n}, \mathbf{r} - \mathbf{r}_0 \rangle = 0.$$

Primer s parametrično in normalno enačbo ravnine

Poiščimo normalno enačbo ravnine v $\mathbb{R}^3$, ki ima parametrično enačbo

$$\mathbf{r} = (1, 2, -1) + s(2, 1, 3) + t(-1, 1, 1).$$

Zapišimo enačbo po komponentah:

$$x = 1 + 2s - t, \quad y = 2 + s + t, \quad z = -1 + 3s + t.$$

Iz prve enačbe izrazimo s in ga vstavimo v drugo in tretjo enačbo. Dobimo

$$\frac{3}{2}t = -\frac{1}{2}x + y - \frac{3}{2} \quad \text{in} \quad \frac{5}{2}t = -\frac{3}{2}x + z + \frac{5}{2}.$$

Iz prve enačbe izrazimo t in ga vstavimo v drugo enačbo. Dobimo

$$0 = -\frac{2}{3}x - \frac{5}{3}y + z + 5.$$

To je iskana normalna enačba ravnine.

Prvi način podajanja ravnin deluje tudi v $\mathbb{R}^n$. Parametrična enačba

$$\mathbf{r} = \mathbf{r}_0 + s\mathbf{p} + t\mathbf{q}$$

določa ravnino v $\mathbb{R}^n$, ki gre skozi točke $\mathbf{r}_0$, $\mathbf{r}_0 + \mathbf{p}$, $\mathbf{r}_0 + \mathbf{q}$.

Drugi način podajanja ravnin se ne posploši na $\mathbb{R}^n$. Enačba

$$\langle \mathbf{n}, \mathbf{r} - \mathbf{r}_0 \rangle = 0$$

določa neko $n - 1$ razsežno podmnožico v $\mathbb{R}^n$, ki ji pravimo **hiperravnina**.

Opomba 1: Hiperravnine v $\mathbb{R}$ so točke. Hiperravnine v $\mathbb{R}^2$ so premice. Hiperravnine v $\mathbb{R}^3$ so ravnine. Hiperravnine v $\mathbb{R}^4$ so trirazsežne množice.

Opomba 2: Hiperravnine v $\mathbb{R}^n$ so ravno množice rešitev netrivialnih linearnih enačb v n spremenljivkah. Če v enačbo hiperravnine vstavimo $\mathbf{n} = (a_1, \dots, a_n)$, $\mathbf{r}_0 = (x_{1,0}, \dots, x_{n,0})$ in $\mathbf{r} = (x_1, \dots, x_n)$, dobimo linearno enačbo $a_1x_1 + \dots + a_nx_n = b$, kjer je $b = a_1x_{1,0} + \dots + a_nx_{n,0}$. Velja tudi obratno. Vsako linearno enačbo $a_1x_1 + \dots + a_nx_n = b$, kjer $a_i \neq 0$ za nek i , lahko zapišemo v obliki $\langle \mathbf{n}, \mathbf{r} - \mathbf{r}_0 \rangle = 0$, kjer je $\mathbf{r}_0 = (0, \dots, \frac{b}{a_i}, \dots, 0)$.

Osnovne naloge z ravninami in hiperravninami

Najprej si pogledjmo, kako poiščemo pravokotno projekcijo točke $\mathbf{r}_1$ na parametrično podano ravnino $\mathbf{r} = \mathbf{r}_0 + s\mathbf{p} + t\mathbf{q}$. Iskana točka naj bo $\mathbf{r}'_1$.

Ker točka $\mathbf{r}'_1$ leži na ravnini, obstajata taka parametra s in t , da velja

$$\mathbf{r}'_1 = \mathbf{r}_0 + s\mathbf{p} + t\mathbf{q}. \quad (1)$$

Ker je vektor $\mathbf{r}'_1 - \mathbf{r}_1$ pravokoten na ravnino, je pravokoten tudi na oba smerna vektorja, torej mora veljati:

$$\langle \mathbf{r}'_1 - \mathbf{r}_1, \mathbf{p} \rangle = 0 \quad \text{in} \quad \langle \mathbf{r}'_1 - \mathbf{r}_1, \mathbf{q} \rangle = 0 \quad (2)$$

Ko enačbo (1) vstavimo v enačbi (2) in uredimo, dobimo enačbi:

$$\begin{aligned} s\langle \mathbf{p}, \mathbf{p} \rangle + t\langle \mathbf{q}, \mathbf{p} \rangle &= \langle \mathbf{r}_1 - \mathbf{r}_0, \mathbf{p} \rangle \\ s\langle \mathbf{p}, \mathbf{q} \rangle + t\langle \mathbf{q}, \mathbf{q} \rangle &= \langle \mathbf{r}_1 - \mathbf{r}_0, \mathbf{q} \rangle \end{aligned} \quad (3)$$

Rešimo sistem (3) po s in t in vstavimo rezultat v (1). Dobimo $\mathbf{r}'_1$.

Poglejmo si še, kako poiščemo pravokotno projekcijo točke $\mathbf{r}_1$ na implicitno podano hiperravnino $\langle \mathbf{n}, \mathbf{r} - \mathbf{r}_0 \rangle = 0$. Iskana točka naj bo $\mathbf{r}'_1$.

Iskana točka $\mathbf{r}'_1$ leži na preseku hiperravnine in premice, ki gre skozi točko $\mathbf{r}_1$ in je pravokotna na hiperravnino. Velja torej

$$\langle \mathbf{n}, \mathbf{r}'_1 - \mathbf{r}_0 \rangle = 0 \quad (4)$$

in obstaja tak parameter t , da velja:

$$\mathbf{r}'_1 = \mathbf{r}_1 + t\mathbf{n} \quad (5)$$

Vstavimo enačbo (5) v enačbo (4) in izrazimo t . Dobimo

$$t = -\frac{\langle \mathbf{r}_1 - \mathbf{r}_0, \mathbf{n} \rangle}{\langle \mathbf{n}, \mathbf{n} \rangle}. \quad (6)$$

Iskano točko $\mathbf{r}'_1$ dobimo tako, da skalar (6) vstavimo v enačbo (5).

Primer projekcije točke na ravnino

Izračunaj pravokotno projekcijo točke $(1, 1, 1)$ na ravnino $x + 2y + 3z = 4$.

V formulo

$$\mathbf{r}'_1 = \mathbf{r}_1 - \frac{\langle \mathbf{r}_1 - \mathbf{r}_0, \mathbf{n} \rangle}{\langle \mathbf{n}, \mathbf{n} \rangle} \mathbf{n}$$

vstavimo $\mathbf{n} = (1, 2, 3)$, $\mathbf{r}_0 = (4, 0, 0)$, $\mathbf{r}_1 = (1, 1, 1)$ in dobimo

$$\mathbf{r}'_1 = \frac{1}{7}(6, 5, 4).$$

Sedaj lahko določimo tudi oddajenost točke $\mathbf{r}_1$ od (hiper)ravnine

$$d = \|\mathbf{r}_1 - \mathbf{r}'_1\|$$

in pa zrcalno sliko točke $\mathbf{r}_1$ glede na (hiper)ravnino.

$$\mathbf{r}''_1 = 2\mathbf{r}'_1 - \mathbf{r}_1.$$